[2021] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 163

ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀਕ @ ਕੱਲੂ

ਬਨਾਮ

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

(2021 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 856)

15 ਸਤੰਬਰ, 2021

[ਕੇ.ਐਮ. ਜੋਸਫ ਅਤੇ ਐਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 – ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 304 – ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੇਸ ਕਿ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ (ਐਸਆਈ) ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਰੁਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ - ਬ੍ਰੇਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਐਸਆਈ ਆਪਣੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ - ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਸਆਈ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ - ਫਿਰ ਵੀ, ਐਸਆਈ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਸਆਈ ਟਰੱਕ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਟਰੱਕ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਹੀਏ ਨਾਲ ਕੁਚਲ ਗਿਆ - ਐਸਆਈ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਟਰੱਕ ਲੈ ਕੇ ਭੱਜ ਗਿਆ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ - ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਆਯੋਜਿਤ: ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ - ਅਤਿਅੰਤ ਧਮਕੀ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ, (ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਸਲ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਟਰੱਕ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ), ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਸਆਈ ਟਰੱਕ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਵਧੇਰੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅੰਦਰ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਟਰੱਕ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਟਾਇਰ ਉਸ ਦੇ ਉੱਪਰੋਂ ਲੰਘ ਗਿਆ ਹੋਵੇ - ਐਸਆਈ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹਿਜ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਸੀ; ਉਸਨੇ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਤੋਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ –

ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸੁੱਟਣ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ, ਜਨੂੰਨ ਜਾਂ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ - ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ: ਜੰਗਲ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ; ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ (ਐਸ.ਆਈ.) ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਸੜਕ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਟੋਪੀ; ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਜਿਸ ਨੇ ਟਰੱਕ ਚਲਾਇਆ ਸੀ; ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟਰੱਕ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ; ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ; ਐਸ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਵਾਹਨ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਰੁਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਟਰੱਕ ਤੋਂ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਤਿਅੰਤ ਖਤਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ, (ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਸਲ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਟਰੱਕ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ), ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ. ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਟਰੱਕ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਈ। ਇੱਥੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟਰੱਕ ਬਿਨਾਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੇ ਡਰਾਈਵਰ (ਯਾਨੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਨੁਕਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਠੀਕ ਹੈ, ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਸਆਈ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ? ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਐਸਆਈ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ; ਉਹ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਟਰੱਕ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਟਾਇਰ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਵਾਹਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ; ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਟਰੱਕ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਵਧੇਰੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗਤੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅੰਦਰ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਲਈ ਟਰੱਕ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਟਾਇਰ ਉਸ ਦੇ ਉੱਪਰੋਂ ਲੰਘ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 14][174-ਜੀ-ਐੱਚ; 175-ਏ-ਈ]

2. ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਐਨੀਮਸ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਐਸਆਈ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਉਣ ਕਾਰਨ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹਿਜ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਸੀ; ਉਸ ਨੇ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਤੋਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸੁੱਟਣ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ, ਜਨੂੰਨ ਜਾਂ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 15][175- ਐੱਫ-ਜੀ]

3. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ (ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 299 ਤਹਿਤ) ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 16][176- ਏ-ਸੀ]

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਇਵਰਪੂ ਪੁੰਨਈਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ (1976) 4 ਐਸਸੀਸੀ 382: [1977] 1 ਐਸਸੀਆਰ 601; *ਪੁਲੀਚੇਰਲਾ ਨਾਗਾਰਾਜੂ @ ਨਾਗਾਰਾਜੂ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ* (2006) 11 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 444 : [2006] 4 ਪੂਰਕ ਐਸ ਸੀ ਆਰ 633 – 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1977] 1 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 601	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 12
[2006] 4 ਪੂਰਕ ਐਸ ਸੀ ਆਰ 633	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 13

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2021 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 856

1995 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1570 ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 27.02.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੀਟ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿਤੂ ਗੰਗੇਲੇ, ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਗੌਤਮ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਗੋਪਾਲ ਝਾ, ਸ਼੍ਰੇਅਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਵਰਮਾ।

ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਐੱਸ ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ("ਆਈਪੀਸੀ") ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

2. ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਥਾਣਾ ਜਬੇੜਾ ਨੂੰ 09.03.1992 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਇੱਕ ਟਰੱਕ (ਸੀ.ਪੀ.ਕਿਊ 4115) ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਬੈਰੀਅਰ ਤੋੜ ਕੇ ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ (ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ) ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਟਰੱਕ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ (ਐਸਆਈ) ਡੀਕੇ ਤਿਵਾੜੀ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਸੜਕ 'ਤੇ ਇਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਰੁਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬ੍ਰੇਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਟਰੱਕ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਟਰੱਕ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਟਰੱਕ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਹੀਏ ਨਾਲ ਕੁਚਲ ਗਿਆ। ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਟਰੱਕ ਲੈ ਕੇ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ।

---

[1] ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ 1570/1995 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 27.02.2018

3. ਦਮੋਹ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ 18 ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ, ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਗਵਾਹ (ਪੀਡਬਲਯੂ -6) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2, ਪੀਡਬਲਯੂ -10, ਪੀਡਬਲਯੂ -11, ਪੀਡਬਲਯੂ -14 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -15 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ, ਯਾਨੀ ਮੁੱਖ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਡੀਡਬਲਯੂ -1 ਮਜੀਦ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕੰਡਕਟਰ ਸੀ ਜੋ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ।

4. ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ 2 ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਰਿਤੂ ਗੰਗੇਲੇ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ -2, ਪੀਡਬਲਯੂ -10, ਪੀਡਬਲਯੂ -14 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -15 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘਾਤਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਅਤਿਕਥਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬਿਆਨ ਬਹੁਤ ਅਸੰਭਵ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਯਾਨੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਟਰੱਕ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਦੇਣਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਪਿੱਛਲੇ ਪਹੀਏ ਹੇਠਾਂ ਕੁਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ।

6. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 10 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵੱਲ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਾਤ 09.45 ਵਜੇ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੜਕ 'ਤੇ ਕੈਬਿਨ ਅਤੇ ਟਿਊਬ ਲਾਈਟ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੇ ਉਸਦੇ ਪਿਛਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਧੱਕਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਖੱਬਾ ਹੱਥ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਟਰੱਕ ਹੌਲੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਕ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

---

[2] ਮਿਤੀ 04.11.1995 ਨੂੰ ਐਸਸੀ ਵਿੱਚ 123/1992

7. ਅੱਗੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਅਖੌਤੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸ਼ੱਕੀ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿੰਦੂਆਂ ਜਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸਨ, ਪਰ ਇੱਕੋ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹ ਇਕੋ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਬਲਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਅਰਥਾਤ ਖੇਤਰ ਕਿੰਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੌਸ਼ਨ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸਬੰਧਤ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਦੂਰੀ, ਭਾਵ ਜਿੱਥੇ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਣ ਗਈ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮਕਸਦ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਰਦੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਾਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀਆਂ ਉਸਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

8. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਝਾਅ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤੋਲਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਟਰੱਕ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਗਏ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਠੰਡੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ। ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੀ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਟਰੱਕ ਨੇ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅੰਤੜੀਆਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਖੋਪੜੀ ਟੁੱਟ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੁਚਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ।

ਰਾਜ [ਐਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.]

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ

9. ਰਿਕਾਰਡ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਕੋ ਇਕ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਸਾਰੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੇ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਟਰੱਕ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬੈਰੀਅਰ ਤੋਂ ਲੰਘਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੜਕ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਇੱਕ ਥਾਣੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਥਾਣੇ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਇਕ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਸੀ। ਚਸ਼ਮਦੀਦਗਵਾਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਘਟਨਾ ਰਾਤ 9.45 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਤ 10:10 ਵਜੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਇਹ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰਾਤ 9:50 ਵਜੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ: ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਲਾਈਟ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਟਰੱਕ ਦੇ ਕੈਬਿਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਈਟ ਸਰੋਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲਗਭਗ 50 ਫੁੱਟ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਟਰੱਕ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਕ੍ਰਮ ਹੈ. ਪੀਡਬਲਯੂ -2, ਪੀਡਬਲਯੂ -14 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -15 ਦੇ ਬਿਆਨ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰ ਹਨ ਕਿ ਟਰੱਕ ਹੌਲੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਟਰੱਕ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਸਵਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ, ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

10. ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ "ਟਰੱਕ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਫਤਾਰ" ਕਾਰਨ ਟਰੱਕ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ, ਅਸੰਭਵ ਹੈ।

ਪੀਡਬਲਯੂ -10 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੁਕਣ ਲਈ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨਾਲ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ -10 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟਰੱਕ "ਅਸਿੱਧੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ" ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।" ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ -2, ਪੀਡਬਲਯੂ -10, ਪੀਡਬਲਯੂ -14 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -15 ਦੀ ਅਸਲ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਤਿਕਥਨੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ: ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬੈਰੀਅਰ ਨਾਲ ਪਿਛਲੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਟਰੱਕ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਥਾਣੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੁਕਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਉਹ ਰੁਕ ਗਿਆ; ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਟਰੱਕ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ ਅਸੰਭਵ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਮੁਕਰ ਗਏ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -10 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਕਹੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਸਨੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਦੇ ਟਰੱਕ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਰੱਕ ਨੇ ਜੋ ਨਕਸ਼ਾ ਜਾਂ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕੀ ਇਹ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚਲਦੇ ਟਰੱਕ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਟਾਇਰ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ।

11. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਤਲ ਕਤਲ ਹੈ, ਜੋ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੇਢ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਸੌ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ "ਸੰਭਾਵਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਜੋ ਕਤਲ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਛੱਡੀ ਗਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ।

---

3 ਧਾਰਾ 299 ਅਤੇ 300 ਆਈਪੀਸੀ ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ:

299. ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ - *ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ* ਅਤੇ ਕਤਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਫਿਰ ਵੀ, ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸੂਖਮ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਤਰ ਐਕਟ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅੰਤਰ ਹੈ।

ਮੌਤ, ਜਾਂ ਇਸ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਣ

(ਏ) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਟੋਏ ਉੱਤੇ ਡੰਡੇ ਅਤੇ ਮੈਦਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕਿ ਮੌਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜ਼ੈੱਡ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਤੁਰਦਾ ਹੈ, ਅੰਦਰ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਏ ਨੇ ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਦਾ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। (ਬੀ) ਏ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ੈੱਡ ਇੱਕ ਝਾੜੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਬੀ ਇਸ ਨੂੰ ਏ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਜ਼ੈੱਡ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਬੀ ਨੂੰ ਝਾੜੀ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੀ, ਜ਼ੈੱਡ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ B ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਪਰ ਏ ਨੇ ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਦਾ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। (ਸੀ) ਏ, ਕਿਸੇ ਮੁਰਗੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ, ਬੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਝਾੜੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੈ; ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉੱਥੇ ਸੀ। ਇੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਏ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

<u>ਵਿਆਖਿਆ 1 -</u> ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਕਾਰ, ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੂਜੇ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

<u>ਵਿਆਖਿਆ 2 -</u> ਜਿੱਥੇ ਮੌਤ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਹੀ ਉਪਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਇਲਾਜ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਮੌਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਵਿਆਖਿਆ

<u>ਵਿਆਖਿਆ 3 -</u> ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਜਿਉਂਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਸ ਬੱਚੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੱਚਾ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

***300. ਕਤਲ** - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਕਤਲ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਕੰਮ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ- ਦੂਜਾ- ਜੇ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ- ਤੀਜਾ- ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ*

-ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਫਲਿੱਪਡ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਜਾਂ-

ਚੌਥਾ - ਜੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੰਨਾ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਣ

****

****

****

ਵਿਆਖਿਆ 1 – ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਅਪਰਾਧੀ, ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ-ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਉਦਾਹਰਣ ਜ਼ੈਡ ਏ ਨੂੰ ਹਾਰਸਚਾਕੂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿ ਏ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗੇ। ਏ ਇੱਕ ਪਿਸਤੌਲ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਜ਼ੈਡ ਇੱਕ ਸਸੋਲਟ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ, ਜ਼ੈਡ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਏ ਨੇ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ 3 - ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਅਪਰਾਧੀ, ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ, ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਬਦਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

ਵਿਆਖਿਆ 4 - ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜੇ 'ਤੇ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ-ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ - ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਧਿਰ ਭੜਕਾਊ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ 5 - ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਉਦੋਂ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦੀ ਮੌਤ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਮੌਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਜੋਖਮ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

4 1976 (4) ਐਸਸੀਸੀ 382

ਉਦਾਹਰਣ ਏ, ਉਕਸਾਉਣ ਦੁਆਰਾ, ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ, ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ੈਡ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਜ਼ੈਡ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ ਏ ਨੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਉਕਸਾਇਆ ਹੈ।"

ਕਤਲ" ਪਰ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, "ਕਤਲ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ" ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ "ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ" "ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ" ਹੈ। ਇਸ ਆਮ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ "ਪਹਿਲੀ ਡਿਗਰੀ ਦਾ ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਰੂਪ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 300 ਵਿੱਚ "ਕਤਲ" ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਨੂੰ "ਦੂਜੀ ਡਿਗਰੀ ਦਾ ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ। ਫਿਰ, "ਤੀਜੀ ਡਿਗਰੀ ਦਾ ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ" ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਿਸਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਡਿਗਰੀ ਦਾ ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ।

13. "ਕਤਲ" ਅਤੇ "ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ" ਵਿਚਕਾਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅੰਤਰ ਇੱਕ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੂਖਮ ਅਮੂਰਤਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 299 ਅਤੇ 300 ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਕੀਵਰਡਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।"

13. *ਪੁਲੀਚੇਰਲਾ ਨਾਗਾਰਾਜੂ @ ਨਾਗਰਾਜ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ*[5] ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਤਲ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ:

"29. ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 302 ਜਾਂ 304 ਭਾਗ I ਜਾਂ 304 ਭਾਗ II ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲਾਂ - ਫਲ ਤੋੜਨਾ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਭਟਕਣਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਝਗੜਾ, ਅਸ਼ਲੀਲ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਣਾ ਜਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ, ਝਗੜੇ ਅਤੇ ਸਮੂਹਕ ਝੜਪਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

---

[5] (2006) 11 ਐਸਸੀਸੀ 444

ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾ, ਲਾਲਚ, ਈਰਖਾ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਵਰਗੇ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਪੂਰਵ-ਧਿਆਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ. ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ, ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇੱਕ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ 1/2 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਤਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਜਾਂ ਕਈ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ; (i) ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ; (ii) ਕੀ ਹਥਿਆਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; (iii) ਕੀ ਇਹ ਝਟਕਾ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; (iv) ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਤਾਕਤ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; (v) ਕੀ ਇਹ ਕੰਮ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜੇ ਜਾਂ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਸਾਰੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਮੁਕਤ ਸੀ; (vi) ਕੀ ਇਹ ਘਟਨਾ ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਕੋਈ ਪੂਰਵ-ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; (vii) ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੋਈ ਅਜਨਬੀ ਸੀ; (viii) ਕੀ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਊ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਭੜਕਾਊ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ; (ix) ਕੀ ਇਹ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਸੀ; (x) ਕੀ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ; (xi) ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇੱਕ ੇ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਰਿਆ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸੂਚੀ, ਬੇਸ਼ਕ, ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

14. ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ: ਜੰਗਲ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ; ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਸੜਕ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਟੋਲੀ; ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਜਿਸ ਨੇ ਟਰੱਕ ਚਲਾਇਆ ਸੀ; ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟਰੱਕ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ; ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ; ਐਸ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਵਾਹਨ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਰੁਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਟਰੱਕ ਤੋਂ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਤਿਅੰਤ ਖਤਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ, (ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਸਲ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਟਰੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ), ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ. ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਟਰੱਕ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਈ। ਇੱਥੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟਰੱਕ ਬਿਨਾਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੇ ਡਰਾਈਵਰ (ਯਾਨੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਨੁਕਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਠੀਕ ਹੈ, ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ? ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ; ਉਹ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਟਰੱਕ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਟਾਇਰ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਵਾਹਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ; ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਟਰੱਕ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਵਧੇਰੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗਤੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅੰਦਰ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਲਈ ਟਰੱਕ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਟਾਇਰ ਉਸ ਦੇ ਉੱਪਰੋਂ ਲੰਘ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ।

15. ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਐਨੀਮਸ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਐਸਆਈ ਤਿਵਾੜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਾਪਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਉਣ ਕਾਰਨ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹਿਜ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਸੀ; ਉਸ ਨੇ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਤੋਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸੁੱਟਣ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ, ਜਨੂੰਨ ਜਾਂ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

---

[6] ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਟਰੱਕ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ।

16. ਧਾਰਾ 304 ਆਈਪੀਸੀ [7] ਕੋਡ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ (ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 299 ਤਹਿਤ) ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਉਮਰ ਕੈਦ ਲਈ ਸਖਤ ਕੈਦ ("ਆਰਆਈ") ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਆਰਆਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

17. ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਖ਼ਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

---

[7] ***304. ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ -*** *ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ 1 [ਉਮਰ ਕੈਦ], ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਉਹ ਕੰਮ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ, ਜੇ ਇਹ ਕੰਮ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।.. ""*

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

